

Valsts vides dienests

APSTIPRINĀTS
ar VARAM 14.08.2018.
rīkojumu Nr.1-2/136

**VALSTS VIDES DIENESTA
DARBĪBAS STRATĒGIJA
2018. – 2020. GADAM**

Rīga 2018

Saturs

1.	Ievads	3
1.	Iestādes darbības pilnvarojums	5
2.	Iestādes misija, vīzija un pamatvērtības.....	5
	VVD misija	5
	VVD vīzija	5
	VVD vērtības	5
3.	Iestādes darbības prioritātes	6
4.	Darbības prioritātēs balstīta darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana, lai nodrošinātu vides aizsardzības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu (darbības virzieni).....	7
4.1.	Vides saglabāšanas efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana.....	7
4.1.3.	Labas ūdens kvalitātes nodrošināšana.....	11
4.1.4.	Radiācijas drošības pasākumu nodrošināšana.....	12
4.1.5.	Efektīva zvejas kontroles nodrošināšana	14
4.1.6.	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība	15
4.2.	Sadarbības ar sabiedrību uzlabošana.....	17
4.3.	Iestādes kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem un atbildīgiem darbiniekiem 20	
5.	Iestādes darbības spēju izvērtējums	24
	VVD darbības stiprās puses:	24
	VVD darbības vājās puses:	24
	Plānotās izmaiņas institūcijas administratīvajā darbā:	25
	- efektivizējot funkciju veikšanu, samazināt darbinieku skaitu, paaugstinot atalgojumu pārējiem darbiniekiem (piemēram, centralizēt saimniecisko funkciju veikšanu, atsevišķu saimniecisko funkciju nodošana ārpalpojuma veicējiem).	25
	- VVD informācijas sistēmas uzlabošana un jaunu e-pakalpojumu ieviešana.....	25
6.	Iestādes struktūra un administratīvi resursi.....	25
	Misija:	27
	Vīzija:.....	27
	1.4. Radiācijas drošības pasākumu nodrošināšana.....	27
	1.5. Efektīva zvejas kontroles nodrošināšana.	27
	1.6. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība	27

1. Ievads

Valsts vides dienesta darbības stratēģija 2018.-2020. gadam (turpmāk – Stratēģija) ir iestādes plānošanas dokuments, kurš ietver Valsts vides dienesta kompetencē esošo politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus, un ir balstīts uz Valsts vides dienesta nolikumā noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, nodrošinot attīstības plānošanas dokumenta pēctecīgu īstenošanu.

Stratēģija ir izstrādāta, balstoties uz MK 2015. gada 28. aprīļa instrukciju Nr.3 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”.

Stratēģija pamatojas uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbības stratēģiju 2017.–2019. gadam, Vides politikas pamatnostādņem 2014.–2020. gadam, Valsts atkritumu apsaimniekošanas plānu 2013.–2020. gadam, kā arī citos iestādes kompetencē esošajos nozares politikas plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un ietver mehānismus šo prioritāšu īstenošanai.

Stratēģija ietver trīs gadu vidēja termiņa mērķus. Stratēģijas īstenošanas budžets ir veidots pēc budžeta programmas principa. Budžeta programmai (apakšprogrammai) tiek noteikti rezultatīvie rādītāji. Valsts vides dienesta budžets 2018.-2020. gadam plānots vienai valsts budžeta programmai.

Izmantoto saīsinājumu saraksts

GOS	Gaistošie organiskie savienojumi
IMPEL	Eiropas Savienības vides institūciju asociācija
MK	Ministru kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
SAEA	Starptautiskā atomenerģijas aģentūra
VVD	Valsts vides dienests

1. Iestādes darbības pilnvarojums

VVD ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. VVD funkcijas, uzdevumi un kompetence noteikta MK 2004. gada 23. novembra noteikumos Nr. 962 "Valsts vides dienesta nolikums".

VVD veic vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, kā arī:

- vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic vides aizsardzības un dabas resursu izmantošanas valsts kontroli Latvijas teritorijā, kontinentālajā šelfā un Baltijas jūras Latvijas Republikas ekonomiskajā zonā;
- zveju regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā kontrolē zveju, kas tiek veikta ar Latvijas zvejas kuģiem, Eiropas Savienības Dalībvalstu, valstu, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un starptautiskajos ūdeņos;
- radiācijas drošību un kodoldrošību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic radiācijas drošības un kodoldrošības uzraudzību un kontroli;
- informē sabiedrību par dienesta darbību un sniedz sabiedrībai dienesta rīcībā esošo vides informāciju;
- piedalās ārkārtējo situāciju pārvaldīšanā;
- organizē gaisa monitoringu un virszemes un pazemes ūdeņu monitoringu Eiropas Savienības fondu finansēto projektu ietvaros;
- organizē vēsturiski piesārņoto vietu sanāciju.

2. Iestādes misija, vīzija un pamatvērtības

VVD misija

Nodrošināt ikvienam dzīvi labvēlīgā vidē.

VVD vīzija

Sabiedrības, tajā skaitā uzņēmēju vidē augsti novērtēta iestāde, kurā strādā profesionāli, augsti motivēti, godprātīgi darbinieki, kuri lepojas ar paveikto.

VVD vērtības

Tiesiskums	-	Darbs pamatojas uz tiesību principiem un normām.
Atklātums	-	Sabiedrības informēšana, pieejamība, līdzdarbība.
Lojalitāte	-	Godprātīga attieksme un cieņa pret valsti, iestādi, par primārām uzskatot sabiedrības intereses.
Profesionalitāte	-	Profesionālas zināšanas, prasmes, sabalansētu lēmumu pieņemšanai, katrai situācijai rodot atbilstošāko risinājumu.
- Mērķtiecība un efektivitāte** - Ikreiz uz izcilu rezultātu orientēts darbs.

3. Iestādes darbības prioritātes

VVD darbības un attīstības stratēģija 2018.-2020. gadam ir saistīta ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas darbības stratēģijā 2017.-2019. gadam noteiktajiem darbības virzieniem, kā arī stratēģija tiek veidota, balstoties uz Valsts vides politikas pamatnostādņem 2014.-2020. gadam un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas budžeta programmas „23.00.00. "Vides politikas veidošana", apakšprogrammu 23.01.00. "Valsts vides dienests".

VVD darbības un attīstības stratēģijā 2018.-2020. gadam stratēģiskie mērķi ir noteikti trīs galvenajos virzienos:

1. virziens. Vides saglabāšanas efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana

Efektīvākai vides aizsardzībai nodrošināta atbilstoša un atbildīga rīcība atkritumu apsaimniekošanā, ūdens un gaisa labas kvalitātes nodrošināšanā, zvejas, kā arī radiācijas drošības jomā.

Vides pārvaldības instrumentu attīstīšana un atbilstoša to pielietošana kvalitatīvas vides nodrošināšanai.

Informācijas sistēmu pilnveidošana ar mērķi ne vien apkopot, bet arī analizēt aktuālos datus par piesārņojošo darbību veiktajām emisijām. Šādas sistēmas ieviešana ļaus arvien kvalitatīvāk īstenot uz risku izvērtēšanu balstītu kontroles pasākumu ieviešanu, kā arī sagatavot kvalitatīvākus administratīvos aktus piesārņojuma novēršanas jomā.

2.virziens. Sadarbības ar sabiedrību uzlabošana

Uzlabojot iestādes sniegtās informācijas kvalitāti un ieviešot jaunas sadarbības metodes, veidot sabiedrības izpratni par vides aizsardzības prasībām, VVD lomu un aktivitātēm to sasniegšanai, kā arī panākt lielāku sabiedrības atbalstu, uzticēšanos un augstāku novērtējumu iestādes darbībai.

Atvērtā dialoga veidošana ar sabiedrību sniedzot tai informāciju par iestādes darbības rezultātiem

Klientam ātri, ērti un viegli uztveramā veidā pieejami elektroniskie pakalpojumi.

3.virziens. Iestādes kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem, atbildīgiem un uz rezultātu orientētiem darbiniekiem

Paaugstinot darbinieku profesionālo kvalifikāciju, orientāciju uz rezultātu – vides kvalitātes uzlabošanu un iesaisti.

Veicot ieguldījumus darbinieku prasmju un zināšanu pilnveidošanā, iestāde īsteno personāla spēju attīstības politiku.

Iestāde izstrādā un ievieš uz kvalitatīvu rezultātu sasniegšanu orientētu personāla motivācijas sistēmu.

Iestādes procesu īstenošanā arvien plašāk tiek izmantotas inovatīvās informācijas tehnoloģijas un tehniskie līdzekļi, veicinot darba efektivitātes kāpumu un rezultātu kvalitatīvu izaugsmi.

4. Darbības prioritātēs balstīta darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana, lai nodrošinātu vides aizsardzības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu (darbības virzieni)

4.1. Vides saglabāšanas efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana

4.1.1. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzraudzības pilnveidošana

Esošās situācijas apraksts

Sākot ar 2017. gadu, VVD pieņem lēmumus par atbrīvojuma no dabas resursu nodokļa samaksas par iepakojumu vai vienreiz lietojamiem traukiem, videi kaitīgām precēm un transportlīdzekļiem piemērošanu, kā arī veic atbrīvojuma piemērošanas administrēšanu un kontroli. Funkcijas koncentrēšana vienā iestādē ir sekmējusi pilnīgāku ražotāju atbildības sistēmu uzraudzību, kā rezultātā ir atklātas negodprātīgas rīcības atkritumu apsaimniekošanā. Tās sistēmas, kurām ir bijušas tiesības tirgū piedāvāt atbrīvojumu saņemšanu no dabas resursu nodokļa, faktiski nav nodrošinājušas savākto atkritumu turpmākās apsaimniekošanas darbības, un atsevišķās vietās ir izveidojušies lieli atkritumu uzkrājumi (piemēram, riepas Rīgā, Čiekurkalnā) vai nespēj tās pierādīt, atkritumu savākšanas laukumu teritoriālais pārklājums un infrastruktūra ir nepietiekama (2017.gadā no apsaimniekošanas plānos iekļautajiem 238 laukumiem aptuveni 50% neatbilda prasībām vai vispār neeksistēja) ne tikai normatīvo aktu izpildei, bet arī, lai nodrošinātu to pieejamību iedzīvotājiem. Iepriekšminētais ir noslēdzies ar vairāku ražotāju atbildības sistēmu noslēgto līgumu izbeigšanu un secinājumiem, ka: 1) VVD ir jāskaidro normatīvo aktu prasību piemērošana un jāveicina vienota izpratne gan ražotāju atbildības sistēmām, gan to auditoriem; 2) līdz 2020.gadam jāveic: savākšanas laukumu atkārtota inventarizācija, panākot, ka visi ražotāju atbildības sistēmu atkritumu apsaimniekošanas plānos iekļautie laukumi atbilst normatīvo aktu prasībām un ir pieejami iedzīvotājiem; reģenerācijas iekārtu kontrole, panākot, ka reģenerācijas iekārtas darbību veic izsekojami un atbilstoši izsniegto atļauju nosacījumiem. Ražotāju atbildības sistēmu kontroles aspekti pārklājas arī ar pārrobežu atkritumu sūtījumu kontroli, jo liels apjoms Latvijā savākto atkritumu tiek izvests reģenerācijai ārpus valsts teritorijas, un ir būtiski, ka ārvalstīs savāktie atkritumi netiek iepludināti sistēmu apsaimniekojamās apjomos kā Latvijā savākti. Tāpat pārrobežu atkritumu sūtījumu kontekstā svarīgi ir, lai privātpersonas neorganizē un neveic nelikumīgus sūtījumus no Latvijas, un neatkārtojas situācijas, kad no citām valstīm ievesti plastmasas atkritumi nelikumīgi tika uzkrāti un uzglabāti bez turpmākiem reģenerācijas mērķiem. Ar 01.01.2018. stājas spēkā izmaiņas Atkritumu apsaimniekošanas likumā, kas tika rosinātas nolūkā novērst riskus, kas tika konstatēti nelikumīgajā atkritumu uzglabāšanas vietā Jūrmalā. Izmaiņas iekļauj prasības, ka atsevišķos gadījumos atkritumu apsaimniekošanas

atļauju saņēmējiem būs VVD jāiesniedz kredītiestādes izsniegta finanšu nodrošinājuma garantijas vēstule vai apdrošinātāja izsniegta apdrošināšanas polise, tiks izvirzīti stingrāki nosacījumi atkritumu tirgotāju un/vai atkritumu apsaimniekošanas starpnieku reģistrācijai, kā arī būs nepieciešams finanšu nodrošinājums un uzskaitē arī nebīstamo atkritumu ieviešanas gadījumā. Tas dos iespēju ne tikai labāk izsekot pārrobežu atkritumu plūsmām, bet arī novērst neatbilstošas atkritumu apsaimniekošanas sekas, neieguldot valsts līdzekļus. Tāpat tas būtiski uzlabos Pārrobežu atkritumu sūtījuma plāna īstenošanu, jo VVD rīcībā operatīvi nonāks informācija par nebīstamo atkritumu pārrobežu sūtījumiem. Šobrīd izmaiņas globālajā tirgū (piemēram, izmaiņas Ķīnas atkritumu importa politikā) rada spiedienu uz atkritumu apsaimniekotājiem, kuri, vēloties samazināt atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, nenodrošina atbilstošu atkritumu reģenerāciju. VVD, izvērtējot to un arī apstākli, ka Latvijā ir ierobežotas jo īpaši plastmasas, papīra, stikla atkritumu pārstrādes iespējas, ņem vērā un attiecīgi inspekciju plānā ir noteicis riska pakāpes, pasākumus un sadarbības partnerus (Valsts ieņēmumu dienesta Muitas Pārvaldi un Valsts policiju), lai minētās plūsmas pietiekami uzraudzītu.

Darbības virziena mērķis

Nodrošināt atbildīgu un vides normatīvajiem aktiem atbilstošu rīcību atkritumu apsaimniekošanā

Darbības rezultāti

Atbrīvojumu no dabas resursu nodokļa administrēšanas jomā:

- atkritumu savākšanu apsaimniekotāji organizē un veic tā, lai iedzīvotājiem ir nodrošināta laukumu pieejamība; laukumu infrastruktūra atbilst normatīvo aktu prasībām un tajos vāc visus normatīvajos aktos noteiktos šķirotu atkritumu veidus;
- tiesības piešķirt nodokļa atbrīvojumus saņem tikai tādas ražotāju atbildības sistēmas, kas nodrošina ar atkritumiem veikto darbību izsekojamību visā procesa garumā, kā arī veic atkritumu reģenerāciju normatīvajos aktos noteiktajā apmērā un var to pierādīt, sākot jau no atkritumu savākšanas brīža;
- reģenerāciju veic tādi iekārtu operatori, kuri ievēro izsniegto atļauju nosacījumus un var apliecināt reģenerējamo atkritumu izcelsmi;
- ražotāju atbildības sistēmu iesniegtie atkritumu apsaimniekošanas plāni un plānu izpildes pārskati ir kvalitatīvi, satur nepieciešamos atkritumu savākšanas un reģenerācijas pabeigšanas apliecinājumus un auditori ir pārliecinājušies par sniegtās informācijas patiesumu un sakrītību visās pārskata sadaļās.

Pārrobežu atkritumu sūtījumu jomā:

- VVD nodrošina mērķorientētas atkritumu pārrobežu sūtījumu pārbaudes;
- VVD ir efektīva sadarbība ar Valsts ieņēmumu dienesta Muitas pārvaldes un Valsts policijas amatpersonām, arī citu valstu kompetento iestāžu amatpersonām, kas nepieciešamības gadījumā piedalās arī pārbaudēs;
- Pārrobežu atkritumu sūtījumus komersanti veic atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem;

- Ievesto atkritumu reģenerācija 90% gadījumu tiek veikta gada laikā un netiek pieļauta ievesto atkritumu uzkrāšana bez noteikta reģenerācijas mērķa;
- Atklāto ievesto nelikumīgo sūtījumu atgriešana nosūtītājvalstī vai alternatīvas apsaimniekošanas organizēšana tiek uzsākta mēneša laikā pēc tam, kad ir informēta nosūtītājvalsts kompetentā iestāde.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Dabas resursu nodokļa efektīva administrēšana					
1. Veikta atkritumu savākšanas laukumu novērtēšana	Pārbaudītie laukumi no ražotāju atbildības sistēmu atkritumu apsaimniekošanas plānos iekļautajiem, %	-	25	30	25
2. Pārbaudīta atkritumu aprīte videi kaitīgo preču un iepakojuma atkritumu apsaimniekošanas plānos ietvertajās reģenerācijas iekārtās, kas atrodas Latvijā	Pārbaudītas reģenerācijas iekārtas no ražotāju atbildības sistēmu atkritumu apsaimniekošanas plānos iekļautajām, %	-	75	25	25
3. Uzlabota apsaimniekošanas plānu un pārskatu kvalitāte, organizējot apmācības ražotāju atbildības sistēmām un to auditoriem	Organizētas apmācības ražotāju atbildības sistēmām un to auditoriem; apmācīto cilvēku skaits	Nav veikts	20	20	20
Efektīvas pārrobežu atkritumu sūtījumu pārbaudes					
1. Ieviests pārrobežu atkritumu sūtījumu inspekcijas plāns	Veiktās pārbaudes, skaits	-	35	35	35

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Veikt visu atkritumu apsaimniekošanas plānos ietverto laukumu atbilstības normatīvo aktu prasībām novērtēšanu un neatbilstošus laukumus izslēgt no apsaimniekošanas plāniem;
2. Veikt visu atkritumu apsaimniekošanas plānos ietverto reģenerācijas iekārtu pārbaudes, izvērtēt rezultātus un neatbilstošas reģenerācijas iekārtas izslēgt no atkritumu apsaimniekošanas plāniem;
3. Sagatavot un ieviest atbalsta rīkus un rekomendācijas videi kaitīgo preču, elektronisko un elektrisko iekārtu un iepakojuma atkritumu apsaimniekošanas plānu un to izpildes efektīvai izvērtēšanai, kā arī dabas resursu nodokļa maksātāju (prioritāri iepakotāji, riepu tirgotāji, elektrisko un elektronisko iekārtu ražotāji);
4. Identificēt jautājumus, par kuriem ražotāju atbildības sistēmu un to auditoriem ir nepieciešams papildu skaidrojums, sagatavot normatīvo aktu prasību piemērošanas skaidrojumus un izglītēt par tiem semināros;
5. Sagatavot un ieviest atbalsta rīkus un rekomendācijas VVD inspektoriem pārrobežu atkritumu sūtījumu kontrolei, lai efektīvāk izvērtētu sūtījuma atbilstību normatīvo aktu prasībām un atklātu nelikumīgus atkritumu sūtījumus;

6. Apzināt, kādos vispārīgos atkritumu apsaimniekošanas kontroles un atļauju izsniegšanas procesa jautājumos ir jāuzlabo VVD amatpersonu kompetence, sagatavot un īstenot apmācību programmu, t.sk. par atbalsta rīku izmantošanu;
7. Rekomendāciju un atbalsta rīku sagatavošanā izmantot IMPEL Atkritumu un pārrobežu sūtījumu ekspertu grupas kompetenci, integrēt VVD darbā mobilās aplikācijas Watch-It izmantošanu;
8. Pārrobežu atkritumu sūtījumu uzraudzības jomā veicināt sadarbību un pieredzes apmaiņu ar valsts kompetentajām institūcijām un citu valstu kontrolējošām vai kompetentajām iestādēm.

4.1.2. Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana

Esošās situācijas apraksts

2017. gada 12. decembrī pieņemti MK noteikumi Nr.736 "Kārtība, kādā novērš, ierobežo un kontrolē gaisu piesārņojošo vielu emisiju no sadedzināšanas iekārtām", kuros noteiktas stingrākas emisiju robežvērtības lielas (virs 50 MW) un vidējas (no 1 līdz 50 MW) jaudas sadedzināšanas iekārtām. Mērķis – samazināt emisijas no sadedzināšanas iekārtām un tādējādi uzlabot gaisa kvalitāti. Jauno normatīvu ieviešana paredzēta divos posmos. Sākot ar 20.12.2018. prasības attiecināmas uz jaunām iekārtām, bet no 2025.gada – uz esošām sadedzināšanas iekārtām. Jauno emisiju robežvērtību ieviešana ietver arī informēšanas pasākumus – VARAM ir izstrādātas vadlīnijas vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtu regulējuma ieviešanai un ar tām paredzēts iepazīstināt operatorus (profesionālās asociācijas) un pašvaldības.

Izmaiņas Piesārņojuma likumā paredz jaunu vides prasību ieviešanu GOS pārvaldībā ostu termināļos. Ostu termināļu operatoriem, kas veic šādu produktu pārkraušanu, līdz 2022. gadam jāizveido kravas izgarojumu emisijas kontroles sistēmas – tvaiku savākšanas, tvaiku utilizēšanas u.c. iekārtas, kas uztvertu emisijas no minēto produktu pārkraušanas. Līdz ar šo prasību piemērošanu paredzama arī nepatīkamu smaku samazināšanās no darbībām ar naftas produktiem un bīstamām ķīmiskām vielām. Šādi tehniskie risinājumi Latvijas ostās nodrošinās:

- 1) naftas produktu tvaiku emisiju samazināšanu no ostu termināļiem,
- 2) smaku traucējumu samazinājumu ostu termināļu tuvumā esošajā dzīvojamā apbūvē;
- 3) iespēju ostas operatoram samazināt zudumus kravu pārkraušanas darbībās;
- 4) Starptautiskās konvencijas par kuģu izraisītā piesārņojuma novēršanu (MARPOL) konvencijas VI pielikuma 15. noteikuma par gaistošajiem organiskajiem savienojumiem prasību izpildi.

Darbības virziena mērķis

Gaisa piesārņojuma pārvaldība:

- Stingrāku emisijas robežvērtību ieviešana vidējās jaudas sadedzināšanas iekārtām – pirmajā posmā (2019.-2024.g.) realizējot informatīvos pasākumus un piemērojot prasības jaunām vidējās jaudas sadedzināšanas iekārtām;

- Samazināts gaisa piesārņojums no naftas produktu un bīstamo ķīmisko vielu tranzīta operācijām un nodrošināta efektīva operatoru darbības uzraudzība.

Darbības rezultāti

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Kopējais GOS samazinājums Ventspils un Rīgas ostu termināļos	GOS emisiju samazinājums Ventspils ostā, %	-	50	97	-

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Apmācīt VVD ekspertus un inspektoros „Vadlīniju vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtu regulējuma ieviešanai” piemērošanā un iesaistīties operatoru un pašvaldību informēšanā.
2. Apmācīt VVD ekspertus un inspektoros par GOS emisiju samazināšanas iespējām ostu termināļos no naftas produktu pārkraušanas un ostu termināļu kontroles metodēm.

4.1.3. Labas ūdens kvalitātes nodrošināšana

Esošās situācijas apraksts

Saskaņā ar Eiropas Padomes 1991. gada 21. maija Direktīvu 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu un MK 2002. gada 22. janvāra noteikumiem Nr.34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” (*turpmāk – normatīvie akti*) visa Latvijas teritorija ir noteikta kā īpaši jutīga teritorija, uz kuru attiecas paaugstinātās prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai. Latvijas teritorijā salīdzinoši liels īpatsvars mazu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu, kurām saskaņā ar esošajiem normatīvajiem aktiem nav noteikti vienoti nosakāmo piesārņojošo vielu parametri, līdz ar to nav nodrošināta vienota pieeja atļauju izsniegšanas procesā.

Daudzviet Latvijā realizēti NAI pārbūves projekti ar mērķi samazināt noslodzi uz pieņemošajiem virszemes ūdens objektiem, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi. Renovēti kanalizācijas un ūdensapgādes tīkli. Tomēr pēc NAI pārbūves projektu realizācijas daudzos objektos netiek nodrošināta stabila NAI darbība, ne visur ir nodrošināta vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām atbilstoša notekūdeņu attīrīšana.

2016. gadā, ņemot vērā VVD reģionālo vides pārvalžu veikto inspekciju rezultātus, visā Latvijas teritorijā tika apzinātas 62 NAI, kas nenodrošina atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu, tādējādi radot pieņemošo ūdensobjektu kvalitātes pasliktināšanās riskus.

Darbības virziena mērķis

Nodrošināta notekūdeņu atbilstoša attīrīšana pirms novadīšanas vidē.

Īstenojot atbilstošus pārvaldības pasākumus, mazināta negatīvā ietekme uz pieņemošajiem ūdensobjektiem, tādējādi sekmējot stāvokļa uzlabošanos tajos.

Darbības rezultāti

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšana. Mazināta negatīva ietekme uz pieņemošajiem ūdensobjektiem.	NAI skaits, kurā ir atjaunots NAI ekspluatācijas režīms un nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšana.	-	4	6	8
Stiprināta VVD atļauju izsniegšanas un kontroles veikspēja notekūdeņu apsaimniekošanas jomā.	Administratīvo aktu pārsūdzību gadījumos Vides pārraudzības valsts biroja un tiesas spēkā atstāto administratīvo aktu īpatsvars (%)	-	80	85	90
	Operatoru īpatsvars, kuri labprātīgi izpilda VVD uzdotos rīkojumus notekūdeņu apsaimniekošanas jomā (%)	-	50	60	70

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Vides piesārņojuma samazināšanai nodrošināt problemātisko NAI kontroli saskaņā ar reģionālo vides pārvalžu darba plāniem, paredzot notekūdeņu paraugu ņemšanu un testēšanu.
2. Izstrādāt NAI inspekciju biežuma kritērijus.
3. Inspekciju gaitā panākt, lai NAI operators izstrādātu pasākumu plānu NAI darbības atjaunošanai, kas tiek akceptēts ar reģionālo vides pārvaldes izdoto administratīvo aktu. Uzraudzīt plāna izpildi un sekot, lai operatora īstenotajiem pasākumiem ir rezultāts, t.i., tiek nodrošināta atbilstība normatīvajiem aktiem un atļauju prasībām.

4.1.4. Radiācijas drošības pasākumu nodrošināšana

Esošās situācijas apraksts

Radiācijas drošības situācijas uzlabošanai ir plānota Salaspils kodolreaktora likvidēšana un jaunas tvertnes un ilgtermiņa glabātavas būvniecība radioaktīvo atkritumu glabātavā "Radons". 2015. gadā tika veiktas izmaiņas tiesību aktos, uzdodot VVD pildīt būvvaldes funkciju ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecībā¹, izsniedzot būvatļauju un akceptējot būvprojektu. Šī funkcija pildāma tikai attiecībā uz tādu ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecību, kurām piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra. Latvijā šādas būves ir divas: Salaspils kodolreaktora likvidēšana un pasākumi radioaktīvo atkritumu glabātavā "Radons". VVD Radiācijas drošības centram ir jānodrošina būvatļaujas izdošana un būvprojekta akceptēšana

¹ MK 2004. gada 23. novembra noteikumi Nr.962 "Valsts vides dienesta nolikums" un MK 2015. gada 24. novembra noteikumi Nr. 661 "Ar radiācijas drošību saistīto būvju būvnoteikumi".

reaktora likvidēšanai un objektu būvniecībai radioaktīvo atkritumu glabātavā “Radons”, vienlaikus jāuzrauga reaktora likvidēšana, kā arī jāpieņem reaktora likvidēšanas pabeigšana un jāizsniedz licence jauno objektu darbībai glabātavā “Radons”.

Viens no nozīmīgākajiem uzdevumiem ir jaunu Eiropas Savienības prasību ieviešana radiācijas drošības jomā. Ar jauno direktīvu 2013/59/Euratom, ar ko nosaka drošības pamatstandartus aizsardzībai pret jonizējošā starojuma radītajiem draudiem un atceļ Direktīvu 89/618/Euratom, Direktīvu 90/641/Euratom, Direktīvu 96/29/Euratom, Direktīvu 97/43/Euratom un Direktīvu 2003/122/Euratom, tiek pārņemtas spēkā esošās piecas direktīvas dažādās nozarēs. Direktīva 2013/59/Euratom paredz vairākas jaunas prasības, kuru ieviešanai VVD Radiācijas drošības centram jāpilnveido radiācijas drošības uzraudzības sistēma, īpašu uzmanību pievēršot medicīniskai apstarošanai, pacientu dozu analīzei un gatavībai un rīcībai radiācijas avārijās.

Svarīgs uzdevums, kas izriet no ES prasībām, ir plašs infrastruktūras novērtējums – radiācijas drošības sistēmas un radioaktīvo atkritumu pārvaldības sistēmas pašnovērtējums 2018. gadā un starptautisko ekspertu novērtējums 2019. gadā. Šādus novērtējumus veic reizi 10 gados un nosaka valstīm uzdevumus radiācijas drošības sistēmas uzlabošanai.

Darbības virziena mērķis.

Jonizējošā starojuma avotu droša apsaimniekošana un radiācijas drošības kultūras stiprināšana.

Darbības rezultāti

Nodrošināta būvvaldes funkciju izpilde ar radiācijas drošību saistīto būvju būvniecības dokumentu sagatavošanā, nodrošinot arī procesa uzraudzību.

Veikts radiācijas drošības kontroles sistēmas novērtējums.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Nodrošināta dokumentācijas sagatavošana Salaspils kodolreaktora likvidēšanai, nodrošinot reaktora likvidēšanas darbu uzraudzību.	VVD izsniegto dokumentu skaits Salaspils kodolreaktora likvidēšanai (skaits): 1) būvatļauja reaktora likvidēšanai; 2) akceptēts reaktora būvprojekts; 3) izsniegta reaktora likvidēšanas darbu licence	-	-	-	3
Nodrošināta dokumentācijas sagatavošana darbiem radioaktīvo atkritumu glabātavā “Radons” (objektu būvniecībai – radioaktīvo atkritumu tvertnes un ilgtermiņa glabātavas), nodrošinot kontroli objektu darbības uzsākšanai.	VVD izsniegto dokumentu skaits darbiem radioaktīvo atkritumu glabātavā “Radons” (skaits): 1) būvatļauja radioaktīvo atkritumu un ilgtermiņa glabātavas būvniecībai; 2) akceptēts radioaktīvo atkritumu un ilgtermiņa glabātavas būvprojekts	-	-	2	-
Nodrošināts radiācijas drošības sistēmas Latvijā novērtējums	1) Veikts radiācijas drošības sistēmas un radioaktīvo	-	1	-	-

atbilstoši Eiropas Savienības un Starptautiskās atomenerģijas aģentūras prasībām	atkritumu pārvaldības sistēmas pašnovērtējums un sagatavots nacionālais rīcības plāns sistēmas uzlabošanai				
	2) Veikts radiācijas drošības sistēmas un radioaktīvo atkritumu pārvaldības sistēmas starptautiskais novērtējums, papildinot rīcības plānu sistēmas uzlabošanai (sagatavoto ziņojumu skaits)	-	-	2	-
Nodrošināta cilvēkiem un videi droša jonizējošo starojuma avotu izmantošana	Darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem veikto pārbaužu īpatsvars, kurās konstatēti pārkāpumi (%)	-	50	45	35

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Sagatavot būvatļauju un izvērtēt būvprojektu Salaspils kodolreaktora likvidēšanai, kā arī izsniegt licenci likvidēšanas darbu veikšanai un uzraudzīt darbu izpildi
2. Sagatavot būvatļauju un izvērtēt būvprojektu radioaktīvo atkritumu tvertnes un ilgtermiņa glabātavas būvniecībai radioaktīvo atkritumu glabātavā "Radons".
3. Sadarbībā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un citām institūcijām:
 - 3.1. veikt radiācijas drošības sistēmas un radioaktīvo atkritumu sistēmas pašnovērtējumu, izmantojot specializēto SAEA programmu SARIS (Drošības reglamentējošās infrastruktūras pašvērtējums), un rezultātā izstrādāt nacionālo rīcības plānu sistēmas uzlabošanai;
 - 3.2. organizēt divus starptautiskos novērtējumus radiācijas drošības jomā - radiācijas drošības sistēmas un radioaktīvo atkritumu sistēmas, piesaistot starptautiskos ekspertus Drošības reglamentējošās infrastruktūras pašvērtējuma projekta ietvaros.

4.1.5. Efektīva zvejas kontroles nodrošināšana

Esošās situācijas apraksts

Kvalitatīva kontrole ne tikai veicina noteikumu ievērošanu, pārkāpumu atklāšanu un pierādīšanu, bet arī nodrošina patiesu datu iegūšanu un resursu stāvokļa novērtēšanu.

VVD inspektori pārbauda nozvejoto zivju izkraušanu Latvijas ostās. 2017. gadā VVD inspektori veica 301 zema riska, 408 augsta riska un 293 ļoti augsta riska zvejas kuģu pārbaudes (kopā 1002 pārbaudes) ostās. Šo pārbaužu laikā reģionālo vides pārvalžu zvejas kontroles inspektori nav atklājuši nevienu smagu zvejas pārkāpumu. Tajā pašā laikā Zvejas kontroles departamenta Mobilā grupa, kura 2017. gadā veica 9 zvejas kuģu pārbaudes ostās, atklāja 4 smagus zvejas pārkāpumus ostās, kā arī 2 smagus pārkāpumus konstatēja, izmantojot Latvijas zivsaimniecības integrēto kontroles un informācijas sistēmu (LZIKIS). Tādējādi

pārbaužu/atklāto pārkāpumu procentuālā attiecība ir tikai 0,4 %. Salīdzinājumam pārējās Eiropas Savienības Baltijas jūras valstīs pārbaužu/atklāto pārkāpumu procentuālā attiecība ir: Igaunijā $175/1 = 0,57\%$, Lietuvā $205/4 = 1,95\%$, Somijā $42/6 = 14,29\%$, Vācijā $610/15 = 2,46\%$, Dānijā $272/17 = 6,25\%$, Polijā $392/12 = 3,06\%$ un Zviedrijā $217/26 = 11,98\%$. Vidējā pārbaužu/atklāto pārkāpumu procentuālā attiecība Baltijas jūrā ES valstīs ir 5,79%. Latvijā šis rādītājs ir viszemākais no visām Baltijas jūras valstīm.

Nelegāli iegūto zivju lielais apjoms (2016. gadā atklāts pārkāpums ar 38t pārzveju, 2017. gadā – 10t), kas ir konstatēts vairākās pēkšņās Mobilās grupas inspekcijās Ventspils un Liepājas ostā, liecina, ka eksistē ievērojama nelegālā zivju aprite, kuras novēršanā reģionālo inspektoratu darbība ir neefektīva.

Tādējādi, lai nodrošinātu efektīvu zvejas kontroli, ir jāpāriet no reģionālām (vietējo reģionālo vides pārvalžu inspektoratu) inspekcijām uz vairāku mobilo grupu inspekcijām, kuras veic kontroles visas valsts teritorijā.

Darbības virziena mērķis

Zvejas kontroles efektivitātē sasniegt vidējo Baltijas jūras Eiropas Savienības dalībvalstu līmeni.

Darbības rezultāts

Ievērotas zveju un zvejas produktu izsekojamību regulējošo normatīvo aktu prasības.

Rezultāti	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Nodrošināta efektīva zvejas kontrole	Ostās izkrautās nozvejas pārbaužu/pārkāpumu attiecība %	-	5,7	5,7	5,7

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Pilnveidot kārtību zivju izkraušanas kontrolei ostās, izstrādājot jaunus iekšējos noteikumus.
2. Izveidot 3 mobilās grupas zvejas kontrolei jūrā, piekrastē un ostās.

4.1.6. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība

Esošās situācijas apraksts

2013. gadā VVD izveidota vienota informācijas sistēma "TULPE". Tā nodrošina e-pakalpojumu platformu un ar informācijas un komunikācijas tehnoloģijām atbalstītu VVD pakalpojumu sniegšanas infrastruktūru.

Lai VVD struktūrvienības būtu efektīvas lēmumu pieņemšanā par atļauju (licenču) izsniegšanu, jānodrošina sadarbība ar citām valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām. Pašreiz VVD pieejamie e-pakalpojumi nav pietiekami efektīvi, tā kā iesniegumu, citu institūciju atzinumu saņemšana, kā arī atļauju izdošana nav pilnībā

elektronizēts process, tādēļ VVD eksperti informāciju apstrādā, kā arī sagatavo atļaujas manuāli. Tādējādi ir ierobežotas iespējas VVD radīto un iegūto informāciju automātiski atlasīt (piemēram, par noteikta veida piesārņojošo darbību iekārtu skaitu) un analizēt, tādējādi saņemot informācijas pieprasījumus, VVD speciālisti ik reizi ir spiesti apstrādāt lielu datu apjomu, lai sagatavotu pieprasīto informāciju.

Atļauju un licenču izsniegšanas procesu ir iespējams optimizēt, sasaistot ievadāmo informāciju ar nepieciešamajiem informācijas atlasē filtriem, paredzot iespēju iegūt nepieciešamos datus no citām informācijas sistēmām, kā arī eksportēt informācijas sistēmā "TULPE" ievadītos datus uz citām informācijas sistēmām, veicinot informācijas atkalizmantošanu un mazinot administratīvo slogu privātpersonām un VVD. Vienlaikus nepieciešams ieviest modernus tehniskus risinājumus atļauju veidlapu ģenerēšanai informācijas sistēmā.

Līdz 2020. gada beigām 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" projekta "Vides monitoringa un kontroles sistēmas pilnveidošana ietvaros VVD pilnveidos informācijas sistēmu "TULPE", attīstot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju risinājumus, tostarp informācijas sistēmas funkcionalitāti, pilnveidojot esošos e-pakalpojumus un ieviešot jaunus.

Darbības virziena mērķis

Pilnveidota Valsts vides dienesta informācijas sistēmas "TULPE" funkcionalitāte (veikta sniegto pakalpojumu modernizācija) un lietojamība, kas:

1. Attīstīti e-pakalpojumu risinājumi un to pieejamība klientiem draudzīgā vidē;
2. Optimizēti esošie darbības procesi, izveidojot efektīvus un modernus risinājumus;
3. Mazināts slogs VVD darbiniekiem un uzlabota kopējā VVD darbības efektivitāte, uzlabojot informācijas apmaiņas un datu apstrādes iespējas.

Darbības rezultāts

Pilnveidota VVD informācijas sistēma "TULPE", tādējādi nodrošinot:

- ātrākus un lietotājiem labāk saprotamus publiskos pakalpojumus;
- publiskā sektora darbības efektivitāti;
- publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību;
- informācijas pieejamību sabiedrībai;
- uzlabota procesu caurskatāmība un sadarbības spējas.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
E-pakalpojumu pieejamības un sniegšanas uzlabošana	Pilnveidoti esošie e-pakalpojumi (skaits)	-	-	1	1
	Izveidoti jauni e-pakalpojumi (skaits)	-	-	2	1

Optimizēts esošais darbības process, izveidojot efektīvus un modernus risinājumus	Uzlabota VVD darbības efektivitāte, optimizējot esošos darbības procesus un veicot efektīvu un modernu risinājumu ieviešanu, būtiski palielināts komersantu īpatsvars, kas izmanto e-pakalpojumus sadarbībai ar Valsts vides dienestu un iesniedz veidlapas elektroniski (%)	-	54	54	90
---	--	---	----	----	----

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Pilnveidot esošo e-pakalpojumus:

1.1. Būtiski pilnveidot e-pakalpojumu “A/B kategorijas atļaujas iesniegums”

1.2. Būtiski pilnveidot e-pakalpojumu “Atkritumu apsaimniekošanas atļauja”

2. Izveidot jaunus e-pakalpojumus:

2.1. “Dabas resursu lietošanas atļaujas”

2.2. “Atkritumu starpnieku reģistrācija”

2.3. "Atbrīvojumi no dabas resursu nodokļa samaksas par nolietoto transportlīdzekļu, videi kaitīgu preču atkritumu, preču un izstrādājumu iepakojumu un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu apsaimniekošanu”

2.4. E-pakalpojumi radiācijas drošības jomā:

2.4.1. jauna e-pakalpojuma “Iesnieguma iesniegšana licences/reģistrācijas apliecības saņemšanai” izveide;

2.4.2. jauna e-pakalpojuma “Operatoru ikgadējo atskaišu iesniegšana” izveide;

2.4.3. informācijas par izsniegtajiem administratīvajiem aktiem radiācijas drošībā (licences/reģistrācijas apliecības) publicēšana VVD tīmekļvietnē;

2.4.4. pārbaudes aktu radiācijas drošībā sagatavošana un nosūtīšana operatoram sistēmā TULPE.

3. Uzlabot VVD dokumentu vadības sistēmu un datu bāzi, papildināt ar jaunām funkcionalitātēm.

4. Pilnveidot VVD tīmekļa vietni.

4.2. Sadarbības ar sabiedrību uzlabošana

Esošās situācijas apraksts

Veiksmīga vides kvalitātes saglabāšana un atjaunošana, kā arī dabas resursu ilgtspējīga izmantošana iespējama vienīgi tad, kad visas šajā darbā iesaistītās institūcijas godprātīgi pilda

tām deleģētos pienākumus. Šie pienākumi ir precīzi aprakstīti Vides aizsardzības likumā un likumam pakārtotajos normatīvajos dokumentos, norādot gan valsts institūcijām, gan pašvaldībām, gan operatoriem (uzņēmējiem), kuru darbībai ir ietekme uz vidi, paveicamo. Tomēr sabiedrība un masu plašsaziņas līdzekļi bieži vien nepārzina šo sadalījumu un neiedziļinoties pieprasa rīcību un atbildību par visu no visiem iesaistītajiem. Rezultātā VVD nākas izjust spiedienu un bieži nonākt situācijās, kad jātaisnojas. Iespējams tā notiek tāpēc, ka sabiedrībai pietrūkst zināšanu un informācijas par normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām, dabiskajiem procesiem vidē, dažādu ķīmisko vielu un starojumu iedarbību.

Lai pozicionētu VVD publiskajā telpā kā sabiedrības interešu pārstāvi vides jomā VVD regulāri jāsniedz uzticama, pietiekama vides informācija par likumdošanas aktualitātēm, īstenotajiem projektiem, veikto pārbaužu rezultātiem. Regulāri nenotiek tikšanās ar dažādām mērķauditorijām – operatoriem (uzņēmējiem), kuru darbība var atstāt ietekmi uz vidi, pašvaldībām, citām valsts un pašvaldību iestādēm, NVO, jauniešiem, masu plašsaziņas līdzekļiem, veicinot labākas izpratnes veidošanos par vides jautājumiem.

Aptuveni divas trešdaļas VVD aktuālās informācijas sabiedrībai tiek nodotas, izmantojot virtuālos saziņas kanālus – VVD tīmekļa vietni, VVD Twitter kontu, kā arī ziņu aģentūras LETA preses reližu sadaļu.

Par ērtu un vienkārši lietojamu saziņas rīku, kas ļauj ikvienam iesaistīties vides jautājumu risināšanā, nepilnu trīs gadu laikā ir kļuvusi mobilā lietotne Vides SOS. Iedzīvotāji ir novērtējuši iespēju, sūtot ziņojumus no savām mobilajām ierīcēm, informēt VVD par dažādiem pārkāpumiem pret vidi. Šī sadarbība nodrošina iespējami ātru rīcību situāciju atrisināšanai. Sabiedrības aktīvā daļa par pārkāpumiem pret vidi VVD informē arī pa tālruni, kas darbojas “24/7” režīmā.

Diemžēl daļa sabiedrības ir pasīva un nav ieinteresēta mainīt savu attieksmi pret vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu. Šīs sabiedrības daļas uzrunāšana ir sarežģīta, un jāpieņem kā izaicinājums, meklējot jaunus, atraktīvus saziņas kanālus.

VVD rīcībā nav objektīva informācijas par to, kā dienesta darbību vērtē VVD mērķauditorijas un sabiedrība kopumā. Pietrūkst atgriezeniskās saites, jo līdz šim nav veiktas sabiedriskās domas aptaujas un apmierinātības mērījumi dažādās mērķauditorijās.

Vides aizsardzības prasību ievērošanas popularizēšanai līdz šim nav pietiekami izmantoti arī sadarbības partneru resursi. Izglītojot sabiedrību, VVD ir ieinteresēta sasniegt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu. Starp VVD sadarbības partneriem ir valsts iestādes un NVO. Ir racionāli un lietderīgi izmantot šos saskares kanālus ar operatoriem (uzņēmējiem), lai pievērstu to uzmanību vides aizsardzības prasību ievērošanas tematikai.

Darbības virziena mērķis

Turpināt veidot sabiedrības izpratni par vides aizsardzības prasībām, VVD lomu un aktivitātēm.

Izmantojot mūsdienīgas metodes, pilnveidot informācijas sniegšanu par dienesta veikumu, padarot VVD par uzticamu sadarbības partneri un sabiedrības interešu pārstāvi vides saglabāšanā.

Darbības rezultāti

Sabiedrība zina par VVD lomu un ieguldījumu vides kvalitātes saglabāšanā un uzlabošanā.

Komersanti un fiziskas personas zina normatīvajos aktos noteiktās prasības un ievēro tās.

Tiek īstenota mērķtiecīga sadarbība ar nevalstiskā un privātā sektora asociācijām noslēgto vienošanos un memorandu ietvaros kopīgu pasākumu īstenošanā.

Informācija VVD tīmekļa vietnē ir saprotama un strukturēta klientiem saprotamā veidā.

Vairāk pakalpojumu tiek sniegti e-vidē. Principa “Konsultē vispirms” ieviešana un ievērošana.

Vides SOS darbības tālāka nodrošināšana.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Nodrošināta mērķauditoriju aptveramība	Vides aizsardzības prasību popularizēšanas pasākumi (skaits)	-	6	7	8
Apzināta VVD sniegtā servisa atbilstība	Klientu apmierinātības novērtējuma aptauja pēc pakalpojuma saņemšanas (%)	x	x	10	15
Apzināts mērķauditoriju vērtējums par VVD darbību	Ikgadēja klientu apmierinātības novērtējuma aptauja par VVD darbu (%)	x	x	15	25
Ieviesti un saziņai ar sabiedrību tiek izmantoti jauni, atraktīvi komunikācijas rīki	Jauni, līdz šim neizmantoti komunikācijas kanāli saziņai ar sabiedrību (skaits)	x	1	1	2

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Vides SOS darbības nodrošināšana un pilnveide.
2. Veikt klientu apmierinātības novērtēšanu (Ikgadējo un tieši pēc pakalpojuma saņemšanas).
3. Regulāri organizēt informatīvos pasākumus par aktualitātēm vides kvalitātes saglabāšanā klientiem (operatoriem, fiziskām personām) un sadarbības partneriem (valsts un pašvaldību iestādēm, NVO, masu plašsaziņas līdzekļiem), izmantojot mūsdienīgus, atraktīvus saskarsmes veidus (sociālos tīklus, zvanu centrus, uzņēmumu reitinga ieviešana, vides ziņas).
4. Stiprināt VVD sniegumu sabiedrisko attiecību jomā, palielinot iesaistīto darbinieku skaitu un nodrošinot kultūras definēšanu un ieaudzināšanu darbiniekiem.
5. Nodēfinēt procesus, kuros darbojas princips “Konsultēt vispirms”, konkretizēt ikvienā no tiem principa darbības tvērumu.

4.3. Iestādes kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem un atbildīgiem darbiniekiem

Esošās situācijas apraksts

Darbinieki (ierēdņi, darbinieki) ir iestādes nozīmīgākais resurss, lai sasniegtu stratēģiskos mērķus un nodrošinātu iestādei uzdoto funkciju kvalitatīvu izpildi.

2018. gada 1. janvārī VVD amatu sarakstā ir 320 amata vietas. Vidējais vakanču skaits 2017. gadā ir bijis 28 amata vietas jeb 9% no kopējā amata vietu skaita, lielākais neaizpildīto vakanču īpatsvars ir Rīgā, vidēji – 15%. Vakanti pārsvarā ir ekspertu un inspektoru amati, kas ir būtiski nepieciešami VVD pamata funkciju izpildei. Vairākas amata vietas nav izdevies aizpildīt ilgāk par 6 mēnešiem. VVD regulāri sludina konkursus uz vakantajām amata vietām, nepārtraukti ieguldot resursus personāla atlases procesā.

2017. gadā ir saglabājusies darbinieku mainība – 12% no kopējā amata vietu skaita (2017. gadā valsts civildienesta attiecības/darba tiesiskās attiecības ir nodibinātas ar 37 nodarbinātajiem, bet ar 36 nodarbinātajiem - pārtrauktas). Lielākais darbinieku mainības īpatsvars ir Rīgā – 20%, darbinieku mainība reģionālajās struktūrvienībās ārpus Rīgas ir mazāka.

Darbinieku mainība un kvalificētu pretendentu trūkums uz vakantajiem amatiem apdraud iestādei uzticēto funkciju un uzdevumu savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi. Ilgstoši strādājošiem darbiniekiem rodas papildu slodze, jo jauno darbinieku darbaspēja un pilnvērtīgs ieguldījums iestādes darbā tiek sasniegts ilgākā laikā posmā. Lielākajai daļai jauno darbinieku ir teorētiskās profesionālās zināšanas, bet nav atbilstošas profesionālās pieredzes. Lai jaunie darbinieki pilnvērtīgi strādātu, ir nepieciešams līdz pat divus gadus ilgs laiks zināšanu un praktisko iemaņu apguvei. Neieviešot jaunus motivācijas pasākumus, darbinieku mainība var palielināties.

Neskatoties uz dažāda veidu motivējošu pasākumu ieviešanu iestādē – iespēju papildināt zināšanas, piedaloties VVD, Valsts administrācijas skolas organizētajās mācībās, starptautiskajos semināros, elastīgu darba laiku, iespēju veikt amata pienākumus attālināti (ja to pieļauj darba specifika), sakārtotu darba vidi un modernus tehniskos līdzekļus, sociālās garantijas - veselības apdrošināšanu, papildatvaļinājumu, atvaļinājuma pabalstu u.c., VVD arvien ir izaicinājums noturēt esošos darbiniekus un piesaistīt jaunus - uz rezultātu orientētus - darbiniekus.

Veicot pārrunas ar darbiniekiem, kuri ir nolēmuši izbeigt valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības ar VVD, viens no biežāk pieminētajiem iemesliem ir zemais atalgojuma līmenis, kas nav samērīgs ar izvirzītajām prasībām un veicamajiem amata pienākumiem. No nodarbinātajiem tiek sagaidītas plašas profesionālās zināšanas un prasmes vides aizsardzības jomā, prasmes normatīvo aktu piemērošanā, spēja strādāt ar lielu informācijas apjomu un paaugstinātas darba intensitātes apstākļos, kas kopumā prasa no darbinieka paaugstinātu stresa noturību ilgtermiņā.

Lai gan 2018. gadā atalgojuma līmenis VVD ir palielināts, nav vērojams, ka šogad izsludinātajos amata konkursos būtu palielinājies pretendentu skaits, kas liecina, ka

piedāvātais atalgojums joprojām nav konkurētspējīgs ne ar citām valsts un pašvaldību iestādēm, ne privāto sektoru.

Darbinieku mainību ietekmē vairāku faktoru kopums. Būtiska loma darbinieku mainībā ir tiešajam vadītājam - savstarpējā komunikācija var gan motivēt, gan nemotivēt darbinieku strādāt iestādē. Tāpēc papildus konkurētspējīgam atalgojumam darbinieku motivēšanai ir nepieciešams arī efektīvizēt citus motivācijas rīkus: 2018.-2020. gadā plānots veikt pasākumus struktūrvienību vadītāju kompetenču pilnveidošanai.

Profesionāla izaugsme un karjeras attīstības iespējas nākotnē ir būtiski faktori gan esošajiem, gan potenciālajiem darbiniekiem. VVD darbiniekiem ir labas profesionālās izaugsmes iespējas, jo to amata pienākumu specifika sekmē nepārtrauktu profesionālo pilnveidošanos vides aizsardzības un valsts pārvaldes jautājumos. Profesionālā izaugsme ir process, kuram ir nepieciešams pievērst nepārtrauktu uzmanību, tādējādi VVD pastāvīgi tiek meklētas iespējas ieviest jaunus personāla zināšanu un kompetenču attīstības risinājumus.

VVD darbinieki regulāri apmeklē Valsts administrācijas skolas kursus, papildinot zināšanas par valsts pārvaldes un juridiskiem jautājumiem, paaugstinot prasmes iestādes un personāla vadībā, komunikācijā u.c. vispārīgākos jautājumos. VVD darbiniekiem pietrūkst mācību iespēju par jaunākajām vides aizsardzības tehnoloģijām, metodēm, vides aizsardzības normatīvo aktu piemērošanu, jo šāda specifiska informācija ir nepieciešama šauram speciālistu lokam Latvijā. Līdz šim VVD ir organizējis iekšējos mācību kursus, uzsācis pieredzes pārņemšanu no citām valstīm un starptautisku organizāciju (piemēram, IMPEL) izstrādātām vadlīnijām; šādas pieejas attīstīšana dotu iespēju papildināt VVD nodarbināto zināšanas vides aizsardzības jomā.

Neskatoties uz profesionālo zināšanu iegūšanu augstskolā un prasmju pilnveidošanu praktiskā darbā un apmācībās, VVD darbinieki ne vienmēr spēj, it īpaši specifiskās situācijās, pieņemt pamatotus un lietderīgus lēmumus. Viens no iemesliem tam ir mācību taktika, kura ir vērsta uz nodarbinātā zināšanu un prasmju pilnveidošanu, paļaujoties uz darbinieka paša būtisku ieguldījumu un pašatdevi mācību procesā. Lai veicinātu mācībās iegūto zināšanu turpmāku izmantošanu darbā, plānota testu un citu pārbaudes formu ieviešana mācību procesā, kā arī VVD ekspertu un inspektoru amata pienākumu pildīšanai nepieciešamo profesionālo zināšanu pārbaudes reizi trīs gados.

Darbības virziena mērķi

1. Izveidot VVD par darba devēju, pie kura ir motivēti strādāt dažādu nozaru kvalificēti speciālisti.
2. Pilnveidot darbinieku prasmes, lai nodrošinātu vides aizsardzības efektivitāti un kvalitāti.

Darbības rezultāti

1. Palielinājies VVD lojālo darbinieku skaits - aizpildītas vakantās amata vietas un samazināta darbinieku mainība.

2. Mācību rezultātā VVD darbinieku profesionālās spējas ir pilnveidotas, lai VVD praksē vides aizsardzības normatīvie akti tiktu piemēroti vienveidīgi, pamatoti un lietderīgi, lai sasniegtu vides kvalitātei un sabiedrībai labāko risinājumu.

3. VVD praksē tiek ieviestas Latvijas apstākļiem piemērotas, efektīvas un praksē aprobētas starptautiskas vadlīnijas un citu valstu pieredze vides aizsardzības normatīvo aktu piemērošanā.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības			
		2017	2018	2019	2020
Palielinājies VVD lojālo darbinieku skaits	VVD darbinieku apmierinātība ar darbu – pēc aptaujas rezultātiem, %	Nav veikta	X ²	75%	80%
	Darbinieku mainība ³	12%	11%	10%	10%
	Vakanto amata vietu skaits	9%	8%	7%	6%
Palielinājusies darbinieku profesionalitāte	Darbinieku skaits, kas apmācību rezultātā palielinājis zināšanas un prasmes vides aizsardzības jomās	157	160	160	160
	Starptautiskās mācībās vai pasākumos apmācīto darbinieku skaits	25	25	25	25
	Darbinieku skaits (%), kuri zināšanu pārbaudē snieguši pareizas atbildes vismaz uz 75% jautājumu	Nav veikta	Nav veikta	Nav veikta	70%

Uzdevumi mērķa sasniegšanai

1. Ieviest elastīgo darba samaksas daļu atkarībā no darba intensitātes un darba kvalitātes katrā mēnesī (piemaksu par darba kvalitāti un personisko ieguldījumu); izstrādāt kritērijus elastīgās darba samaksas apmēra noteikšanai.
2. Izvērtēt darbinieku veicamās funkcijas un panākt amata vietu samazinājumu atbilstoši Valsts pārvaldes reformu plānam 2020, ietaupīto finansējumu novirzot pārējo VVD nodarbināto darba samaksas palielinājumam.
3. Izveidot vadītāju attīstības programmu un ieviest *koučinga* praksi vadītāju kompetenču paaugstināšanai un motivēšanas spēju uzlabošanai.
4. Nodrošināt darbinieku mācības vides aizsardzības jomās un ieviest testus un citas pārbaudes formas mācību procesā.
5. Nodrošināt VVD darbinieku dalību starptautisko organizāciju (piemēram, IMPEL, SAEA) un pieredzes apmaiņas pasākumos, lai pārņemtu jau izstrādātu praksi vides aizsardzības normatīvo aktu piemērošanā, vadlīniju izstrādē.

² Aptauja 2017. gadā nav veikta, tādejādi nav bāzes vērtējuma, pēc kura plānot rādītāja skaitliskās vērtības 2018.-2020. gadam. Aptauja, pēc kuras tiks noteikta bāzes vērtība, tiks veikta 2018. gadā. Nosaka, balstoties uz ikgadējās darbinieku aptaujas rezultātu. Tiks iekļautas tikai tās darbinieku atbildes, kuri uz jautājumu “vai esat gatavs turpināt darba tiesiskās attiecības VVD turpmākos 2 gadus?” “būs atbildējuši “jā” vai “drīzāk jā”.

³ Aprēķina kā gada laikā aizgājušo darbinieku skaitu pret kopējo iestādē strādājošo darbinieku skaitu.

6. Ieviest darbinieku profesionālās kvalifikācijas pārbaudes.
7. Reizi gadā veikt nodarbināto apmierinātības ar darbu aptaujas.

5. Iestādes darbības spēju izvērtējums

VVD darbības stiprās puses:	VVD darbības vājās puses:
<ul style="list-style-type: none"> - profesionāli un entuziastiski darbinieki; - „stipras” reģionālās struktūrvienības; - uzkrāta pieredze un informācijas bāze un tās pārmantojamība darbinieku vidū; - pieeja datu bāzēm, informācijas uzkrāšana un izmantošana elektroniskā veidā un e-pakalpojumu izmantošana; - materiāli – tehniskais nodrošinājums kontroles pasākumu veikšanai un citu uzdevumu izpildei; - sekmīga projektu pieteikšana un realizēšana. 	<ul style="list-style-type: none"> - pieredzējušu un profesionālu darbinieku aiziešana no darba VVD un grūtības aizpildīt vakances ar kvalificētiem darbiniekiem; - kapacitātes trūkums operatora iesniegto datu pārbaudes veikšanai (statistikas pārskati, iesniegtie emisijas limitu projekti u.c. operatora iesniegtā informācija). - daudz dažādu funkciju veikšana, t.sk. netipisku (statistikas pārskatu pārbaudes, sanācības projektu realizēšana, vides monitoringa projektu īstenošana); - nepietiekams finansējums pamatkapitāla veidošanai un nekonkurētspējīgs atalgojums; - nepietiekams finansējums vides monitoringa datu pārbaudei (analīzēm)
Veicinošie faktori:	Kavējošie faktori:
<ul style="list-style-type: none"> - laba sadarbība ar citām valsts iestādēm un pašvaldībām; - dalība starptautiskās organizācijās – IMPEL, SAEA un sadarbības veidošana ar citu valstu vides aizsardzības iestādēm; - sabiedrības iesaiste vides aizsardzības pasākumos; - atbalsts un pozitīvs darba novērtējums daļā sabiedrības. 	<ul style="list-style-type: none"> - liels skaits neplānotu steidzamu uzdevumu, kā arī laikietilpīga informācijas apstrāde; - nav veikta vides aizsardzības normatīvo aktu konsolidēšana – jāstrādā ar lielu skaitu un apjoma normatīvajiem aktiem; - negatīvs darba novērtējums daļā sabiedrības; - uzņēmēju lobiji; - liela daļa komersantu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu uztver tikai kā biznesu kavējošu faktoru un labprātīgi nepiedalās vides kvalitātes nodrošināšanā

Plānotās izmaiņas institūcijas administratīvajā darbā:

- efektīvizējot funkciju veikšanu, samazināt darbinieku skaitu, paaugstinot atalgojumu pārējiem darbiniekiem (piemēram, centralizēt saimniecisko funkciju veikšanu, atsevišķu saimniecisko funkciju nodošana ārpalpojuma veicējiem).
- VVD informācijas sistēmas uzlabošana un jaunu e-pakalpojumu ieviešana.

6. Iestādes struktūra un administratīvi resursi

VVD vada ģenerāldirektors. Ģenerāldirektoram ir vietnieki.

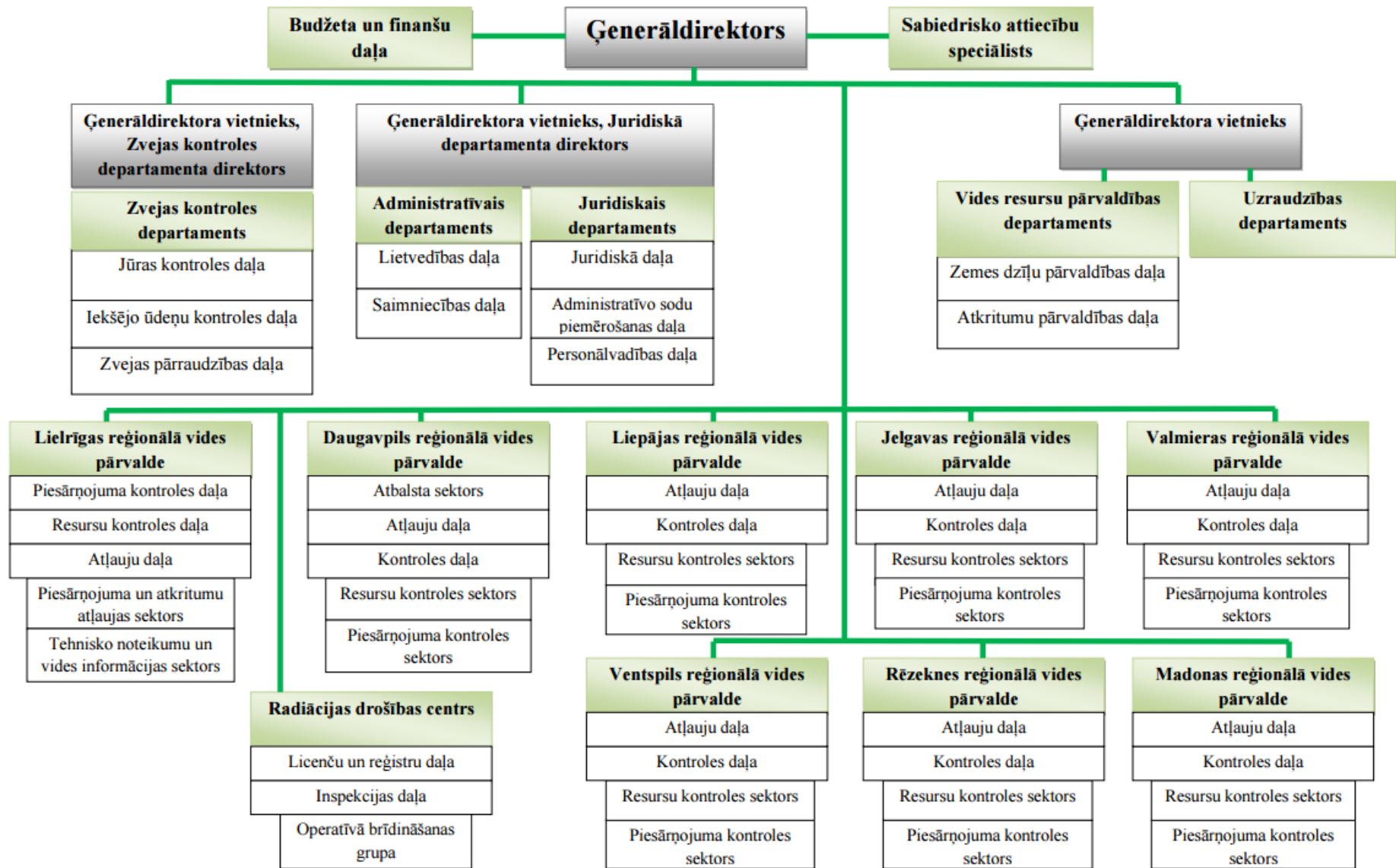
VVD ir šādas struktūrvienības (skatīt 1.attēlu):

1. Centrālās struktūrvienības:
 - 1.1. Uzraudzības departaments;
 - 1.2. Zvejas kontroles departaments;
 - 1.3. Juridiskais departaments;
 - 1.4. Administratīvais departaments;
 - 1.5. Vides resursu pārvaldības departaments;
 - 1.6. Budžeta un finanšu daļa;
2. Teritoriālās struktūrvienības:
 - 2.1. Daugavpils reģionālā vides pārvalde;
 - 3.2. Jelgavas reģionālā vides pārvalde;
 - 2.3. Lielrīgas reģionālā vides pārvalde;
 - 2.4. Liepājas reģionālā vides pārvalde;
 - 2.5. Madonas reģionālā vides pārvalde;
 - 2.6. Rēzeknes reģionālā vides pārvalde;
 - 2.7. Valmieras reģionālā vides pārvalde;
 - 2.8. Ventspils reģionālā vides pārvalde;
3. Radiācijas drošības centrs.

VVD ģenerāldirektoram ir tieši pakļauti ģenerāldirektora vietnieki, reģionālo vides pārvalžu vadītāji, Radiācijas drošības centra vadītājs, Budžeta un finanšu daļas vadītājs, Sabiedrisko attiecību speciālists.

VVD ģenerāldirektora vietniekiem atbilstoši amata aprakstā noteiktajai kompetencei ir tieši pakļauti Uzraudzības departaments, Zvejas kontroles departaments, Juridiskais departaments, Administratīvais departaments un Vides resursu pārvaldības departaments, kā arī funkcionāli ir pakļauti reģionālo vides pārvalžu vadītāji.

Valsts vides dienesta struktūra

1. attēls Valsts vides dienesta struktūra

VVD darbības stratēģija 2018.-2020. gadam apkopojums.

Misija:	Nodrošināt ikvienam dzīvi labvēlīgā vidē		
Vīzija:	Sabiedrības, tajā skaitā uzņēmēju vidē augsti novērtēta iestāde, kurā strādā profesionāli, augsti motivēti, godprātīgi darbinieki, kuri lepojas ar paveikto.		
Pamatvērtības:	Tiesiskums	Pamatprincipi:	Darbs pamatojas uz tiesību principiem un normām.
	Atklātums		Sabiedrības informēšana, pieejamība, līdzdarbība.
	Lojalitāte		Godprātīga attieksme un cieņa pret valsti, iestādi, par primārām uzskatot sabiedrības intereses
	Profesionalitāte		Profesionālas zināšanas, prasmes, sabalansētu lēmumu pieņemšanai, katrai situācijai rodot atbilstošāko risinājumu.
	Mērķtiecība un efektivitāte		Ikreiz uz izcilu rezultātu orientēts darbs.
Darbības virzieni:	1.virziens. Vides saglabāšanas efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana	2.virziens. Sadarbības ar sabiedrību uzlabošana	3.virziens. Iestādes kapacitātes stiprināšana, balstoties uz profesionāliem, atbildīgiem un uz rezultātu orientētiem darbiniekiem
Būtiskākās prioritātes:	<p>1.1. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzraudzības pilnveidošana.</p> <p>1.2. Labas gaisa kvalitātes nodrošināšana.</p> <p>1.3. Labas ūdens kvalitātes nodrošināšana.</p> <p>1.4. Radiācijas drošības pasākumu nodrošināšana.</p> <p>1.5. Efektīva zvejas kontroles nodrošināšana.</p> <p>1.6. Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstība</p>	<p>2.1. Nodrošināta mērķauditoriju aptveramība.</p> <p>2.2. Apzināta VVD sniegtā servisa atbilstība.</p> <p>2.3. Apzināts mērķauditoriju vērtējums par VVD darbību.</p> <p>2.4. Ieviesti un saziņai ar sabiedrību tiek izmantoti jauni, atraktīvi komunikācijas rīki.</p> <p>2.5. Principa "Konsultē vispirms" ievērošana un ievērošana.</p>	<p>3.1. Izveidot VVD par darba devēju, pie kura ir motivēti strādāt dažādu nozaru kvalificēti speciālisti.</p> <p>3.2. Pilnveidot darbinieku prasmes, lai nodrošinātu vides aizsardzības efektivitāti un kvalitāti.</p>
Būtiskākie veicamie uzdevumi:	<p>1.1.1. Dabas resursu nodokļa efektīva administrēšana.</p> <p>1.1.2. Efektīvas pārrobežu atkritumu sūtījumu pārbaudes.</p> <p>1.1.3. VVD atļauju izsniegšanas un kontroles veikspējas stiprināšana notekūdeņu apsaimniekošanas jomā.</p> <p>1.1.4. Radiācijas drošības sistēmas Latvijā novērtējuma nodrošināšana atbilstoši Eiropas</p>	<p>2.1.1. Vides SOS darbības nodrošināšana un pilnveide.</p> <p>2.1.2. Klientu apmierinātības novērtēšanas veikšana (Ikgadējo un tieši pēc pakalpojuma saņemšanas).</p> <p>2.1.3. VVD sniegumu sabiedrisko attiecību jomā stiprināšana, palielinot iesaistīto darbinieku skaitu un nodrošinot kultūras definēšanu un ieaudzīnāšanu darbiniekiem.</p>	<p>3.1.1. Ieviest elastīgo darba samaksas daļu atkarībā no darba intensitātes un darba kvalitātes katrā mēnesī (piemaksu par darba kvalitāti un personisko ieguldījumu); izstrādāt kritērijus elastīgās darba samaksas apmēra noteikšanai.</p> <p>3.1.2. Izveidot vadītāju attīstības programmu un ieviest <i>koučinga</i> praksi vadītāju kompetenču paaugstināšanai un motivēšanas spēju uzlabošanai.</p>

	<p>Savienības un Starptautiskās atomenerģijas aģentūras prasībām.</p> <p>1.1.5. Nodrošināta efektīva zvejas kontrole.</p> <p>1.1.6. E-pakalpojumu pieejamības un sniegšanas uzlabošana.</p>	<p>2.1.4. Procesu nodefinēšana, kuros darbojas princips “Konsultēt vispirms”, konkretizēt ikvienā no tiem principa darbības tvērumu.</p>	<p>3.1.3. Izvērtēt darbinieku veicamās funkcijas un panākt amata vietu samazinājumu atbilstoši Valsts pārvaldes reformu plānam 2020, ietaupīto finansējumu novirzot pārējo VVD nodarbināto darba samaksas palielinājumam.</p> <p>3.2.1. Nodrošināt darbinieku mācības vides aizsardzības jomās un ieviest testus un citas pārbaudes formas mācību procesā</p> <p>3.2.2. Ieviest darbinieku profesionālās kvalifikācijas pārbaudes.</p> <p>3.3.1. Reizi gadā veikt nodarbināto apmierinātības ar darbu aptaujas.</p>
--	---	--	---